

WILLEM J. OUWENEEL &
PAULIEN VERVOORN

VEERTIG
VRAGEN
TIJD

UITGEVERIJ KOK - UTRECHT

© Uitgeverij Kok – Utrecht, 2015

www.kok.nl

Omslagontwerp en boekverzorging: Tamar de Klijn

ISBN 978 90 435 2392 9

ISBN e-book 978 90 435 2393 6

NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veele-
voudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar
gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch,
door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

01

Waarom legt Jezus zoveel nadruk op zijn lijden?

(LUKAS 9:21-50)

Het is bijzonder om te zien op welk moment Jezus begint met spreken over zijn lijden. Helemaal enthousiast belijdt Petrus Hem als de Messias van God (vs. 20), en meteen daarop kondigt Jezus voor de eerste keer aan dat Hij zal lijden, verworpen worden, sterven – en trouwens ook weer opstaan (vs. 22). Even later, nadat Hij een demon heeft uitgedreven, doet Hij opnieuw die aankondiging (vs. 44). Dat moet voor zijn volgelingen behoorlijk schokkend zijn geweest. Lijden en sterven!? (Dat van het weer opstaan uit de dood drong niet eens tot hen door.) Een dergelijke schandelijke dood past toch niet bij het joodse beeld van een Messias die over de aarde zou regeren?!

Nog merkwaardiger: drie van Jezus' volgelingen mogen mee de berg op en krijgen daar Jezus te zien, in een stralende verschijning (vs. 29), samen met de twee grootste profeten uit het Oude Testament: Mozes en Elia. En waar hebben die drie het over? Over Jezus' 'heengaan' dat Hij zou volbrengen in Jeruzalem (vs. 31)! Dat betekent: zij spraken over zijn naderende dood! Die 'verheerlijking op de berg' was een voorproefje van het komende Koninkrijk van God, waarin Christus de stralende Koning zal zijn (vs. 27). Maar er kán geen glorieus Koninkrijk zijn zonder dat Jezus eerst gestorven en opgestaan is, omdat dat Koninkrijk gegrond is op zijn dood en opstanding.

Bijzonder dat dat allemaal in Lukas 9 al ter sprake komt. Hier begint eigenlijk al de lijdensgeschiedenis. Daarom beginnen we ook vanaf hier in Lukas te lezen, en houden dat elke dag vol tot het slot van dit evangelie.

Tegelijk begint hier, hoe vreemd het misschien klinkt, ook ónze 'lijdensgeschiedenis'. Als het om de verzoening en verlossing gaat, heeft Jezus alléén geleden. Daar hebben wij niets aan bijgedragen. Maar als het erom gaat wat een onrechtvaardige wereld Hem heeft aangedaan, lijden zijn volgelingen met Hem mee. Als je een volgeling van Jezus wilt worden, moet je jezelf wegcijferen en elke dag je kruis opnemen (vs. 23). Niet Jezus' kruis, maar je eigen kruis. Het kruis van de spot en de smaad die je, als je Jezus echt consequent navolgt, kunt verwachten van de mensen die van Jezus niets moeten hebben (vgl. Joh. 15:20; 2 Tim. 3:12). Er is geen andere weg naar het Koninkrijk: alleen als we met Hem lijden, zullen we ook met Hem verheerlijkt worden (Rom. 8:17). Als we deel hebben aan Christus' lijden, zullen wij ons ook kunnen verheugen als zijn heerlijkheid openbaar wordt bij zijn wederkomst (1 Petr. 4:13).

Jezus laat zien dat Hij de weg gaat van verzoening en verlossing, maar Hij kondigt ook alvast aan dat wij deel hebben aan zijn lijden.

Lezen

Vanaf vers 21 zie je een grote omslag in het onderwijs van Jezus. De discipelen rolden van de ene emotie in de andere bij het heftige nieuws over zijn dood. Verplaats je eens in een van de omstanders en lees het Bijbelgedeelte van vandaag nog eens alsof je het voor het eerst leest. Welke emoties zou jij gehad hebben? De discipelen stonden versteld van de grootheid van God (vers 43). Waar zou jij vooral van onder de indruk zijn geweest?

Schrijven

Petrus, Jakobus en Johannes gingen met Jezus de berg op om te bidden. Zou jij willen groeien in gebed in deze veertigdagenperiode? Waarom wel of niet?

De Veertigdagentijd is al sinds de Vroege Kerk een periode van vasten en van reflectie op het geloofsleven. Op de zes zondagen wordt niet gevast, waardoor we niet op 46 dagen, maar op 40 dagen uitkomen.

Wat zou jij willen laten qua eten, drinken en activiteiten op de doordeweekse dagen, zodat je deze periode van bezinning nog bewuster beleeft?

Zou je iets kunnen bedenken dat je bewust wel zou willen in deze periode, iets wat je in andere tijden van het jaar níét doet?

Bidden

Heer, ik dank U dat U gekozen hebt voor een weg van lijden om uiteindelijk de stralende Koning te zijn. Ik ben onder de indruk van...

Ik bid dat ik me de komende tijd meer en meer mag verbazen over uw toewijding aan uw Vader en aan ons, zodat ik extra bereid ben te accepteren dat U ook mijn 'lijdensgeschiedenis' schrijft.

02

Hoe kan ik bijna blindelings achter Jezus aan gaan?

(LUKAS 9:51-62)

Wij proberen ons veertig dagen lang te richten op het lijden van Jezus. Dat kunnen we ook, want wij staan erachter en kijken terug. Maar de volgelingen van Jezus stonden ervóór en begrepen niets van wat er zou gebeuren. De broers Johannes en Jakobus denken zelfs dat zij al (bijna) in het Messiaanse rijk leven en willen vuur uit de hemel laten neerdalen op hun vijanden om die te verteren (vs. 54). Jezus is echter niet gekomen om te verteren, maar om te verlossen. Dáárvóór zal Hij straks lijden, en eigenlijk lijdt Hij nú al – onder de tegenstand van zijn vijanden. Al in Lukas 9:51 lezen we dat het tijdstip dat Jezus in de hemel zou worden opgenomen bijna aangebroken was! We lezen niet dat de tijd nabij was dat Hij zou lijden en sterven, maar dat Hij ten hemel zou varen. Daarmee verwijst Lukas naar wat hij aan het slot van zijn evangelie zal vertellen: '[Jezus] werd opgenomen in de hemel' (24:51).

Maar Jezus weet natuurlijk heel goed dat de weg van de terugkeer naar de hemel loopt via Golgotha. Er kan voor Hem geen andere route zijn. Daarom zegt vers 51 (vrij vertaald) dat Hij vastberaden koers zet naar Jeruzalem, waar zijn lijden en sterven zullen plaatsvinden. Hij deinst er niet voor terug.

Hij volgt als het ware blindelings de weg van zijn Vader. Het is niet gemakkelijk om Jezus op een dergelijke weg te volgen als je er geen idee van hebt wat je eigenlijk te wachten staat. Wij zeggen misschien wel: Heer, ik zal U volgen waar U ook heen gaat (vs. 57, maar we beseffen niet wat we op zo'n moment zeggen. Jezus heeft niet eens een eigen slaapplek! Wil je bij zo'n berooide Meester horen? Anderen zeggen eigenlijk: Ik wil U wel volgen, Heer, maar eigenlijk zit ik nog vast aan thuis. Mijn familie komt eerst, en dan komt Ú pas. Als je Jezus echt wilt volgen, moet Hij belangrijker voor je zijn dan de mensen van wie je op aarde het meeste houdt.

Een boer die ploegt, zegt Jezus, moet rechte voren trekken. Dat kan alleen als je strak vooruitkijkt. Wie steeds terugkijkt, is ongeschikt voor het Koninkrijk. Maar vooruitkijken is zo ontzettend moeilijk, als je er eigenlijk geen idee van hebt waarom Jezus per se naar Jeruzalem wil, terwijl Hem daar alleen maar vijandschap te wachten staat. De weg achter Jezus aan is daarom een weg van geloofsvertrouwen. Je moet er wel intens op vertrouwen dat de Meester weet wat Hij doet en begrijpt waarheen Hij op weg is. We mogen er vandaag van uitgaan dat ook ónze levenstocht de goede kant uit gaat!

Blindelings achter Jezus aan gaan kan alleen als je zielsveel van Hem houdt en erop vertrouwt dat Hij de weg weet.

Denken

Waarin herken jij je het meest?

Heer, ik zal U volgen waar U ook heengaat;

Ik wil U wel volgen, maar eigenlijk zit ik nog vast aan thuis;

Ik wil U wel volgen, maar ik ben nog zo vaak bezig met wat achter me ligt.

Bidden

Heer, wat bent U toch bijzonder! U wist wat U te wachten stond en toch ging U vastberaden op weg om ons te behouden. Als geen ander was U in staat om vooruit te kijken en al te denken aan het moment dat U opgenomen zou worden in de hemel.

Ik belijd dat ik soms te gemakkelijk zeg dat ik U wel volg en niet eens denk aan het lijden dat dat misschien met zich meebrengt. Ik zeg er ook eerlijk bij dat ik andere keren te veel bezig ben met de mensen om me heen en mijn uitgangspunten baseer op ervaringen uit het verleden. Daarom wil ik ervoor kiezen om opnieuw vooruit te kijken. Ik wil me niet laten tegenhouden door ...

Ik wil me toevertrouwen aan U, omdat U weet wat de goede weg voor me is.

03

Het is fijn als je bovennatuurlijk genezen wordt; maar wat is nu het nut van al die wondertekens van Jezus?

(LUKAS 10:1-24)

Alleen via lijden en sterven bereikt Jezus uiteindelijk het Koninkrijk van God. Daar loopt Hij alvast op vooruit door 70 volgelingen het land door te sturen om de mensen te vertellen dat dat Koninkrijk van de Messias er aankwam. Dat zijn geen loze praatjes: de krachten van dat Koninkrijk vergezellen de leerlingen als bewijs dat God naar zijn volk omziet. De realiteit van het Koninkrijk wordt zichtbaar, doordat de leerlingen zieken genezen en demonen uitdrijven. Die wonderen maken op de toehoorders veel indruk. Des te ernstiger is het als zij de boodschap van het naderende Koninkrijk van de hand wijzen. Daarom laat Jezus niet alleen glorie verkondigen (die in de wonderen tot uiting komt), maar ook oordeel over de tegenstanders. De wondertekens maken ook indruk op de volgelingen zelf. Met enthousiaste verhalen komen ze bij Jezus terug. Jezus breekt die verhalen niet af, integendeel, Hij onderstreept ze. Hij zegt er wel bij dat één ding nog veel belangrijker is: het feit dat God je kent en jouw naam in zijn boek heeft opgeschreven! Genezing en bevrijding zijn prachtig – maar in Gods handpalm geschreven te staan (vgl. Jes. 49:16) is nog veel prachtiger.

Het aantal mensen dat de boodschap van de 70 afwees, was helaas heel wat groter dan het aantal mensen dat hun boodschap aannam. Het 'wee u' van vers 13 was helaas realiteit. Je zou je kunnen voorstellen dat dat bij Jezus tot grote teleurstelling moet hebben geleid. De meeste mensen wilden er immers niets van weten dat Hij gekomen was om hen te bevrijden. Maar nee hoor, op dat moment brak Jezus door de Geest uit in vreugdegejuich (dat staat er letterlijk in vs. 21). Jezus juicht over het feit dat de verheven 'dingen van God' niet gepakt kunnen worden door de mensen die wijs in eigen ogen zijn, maar alleen door mensen die geleerd hebben als de 'kinderen' te zijn (Matt. 18:3-4). Dat zijn de mensen die nederig van hart zijn. Zij zijn de gelukkigen die dingen zien die anderen niet kunnen zien.

Wat een geluk om in de tijd van Jezus te mogen leven! Profeten als Jesaja en Jeremia en koningen als David en Salomo, hebben intens uitgekeken naar de Messias, zegt Jezus. Nu is Hij dan toch echt gekomen! En als je wordt als de kinderen, krijg je geopende ogen zodat je het ook echt gaat zien. Genezing en demonenuitdrijving kan ieder mens met zijn fysieke ogen zien. Maar wie Jezus is, wie de Vader is, en wat Gods Koninkrijk betekent, kun je alleen zien als de ogen van je hart geopend zijn.

De realiteit van Gods Koninkrijk wordt zichtbaar door genezing, maar nog belangrijker: de Koning kent je en heeft jouw naam opgeschreven!

Schrijven

Lees Lukas 10:1-20. Welke opdrachten geeft Jezus aan de zeventig?

Bid tot de Heer van de oogst dat Hij arbeiders in zijn oogst uitzendt (vers 2)

Bidden

Ik dank U, Vader, dat ik mag weten dat mijn naam staat opgeschreven in de hemel. Niets kan mij meer vreugde geven dan deze zekerheid. Ik dank U dat U mijn ogen hiervoor hebt geopend.

Dank U, Jezus, dat U de zeventig uitzond en dat U mij uitzendt. Ik bid voor meer werkers in de oogst.

Ik dank U ook voor de kracht waarmee het Koninkrijk gepaard gaat.

Ik moet denken aan ... en ik bid voor hun genezing.

Ik bid om bevrijding voor ...

Ik bid dat ... ook zeker leren weten dat hun namen staan opgeschreven in de hemel. Open hun ogen en geef mij zicht op de juiste openingen om hierover in gesprek te gaan.

Ik verlang ernaar dat zij net als ik zullen weten dat U hen kent, zodat we ook hierover in vreugdegejuich kunnen uitbreken!

04

De wetgeleerde wil weten wie zijn 'naaste' is. Waarom zet Jezus die vraag helemaal op zijn kop?

(LUKAS 10:25-37)

De gelijkenis van de barmhartige Samaritaan kent iedereen. Toch ontgaat veel mensen de 'clou' van het verhaal. Ze denken dat het ons alleen maar wil leren dat we lief moeten zijn voor elkaar. Maar het reikt veel verder.

Een wetgeleerde vraagt aan Jezus wat hij moet doen om deel te krijgen aan het Koninkrijk van God. Jezus antwoordt: 'Houd je aan de regels van Gods verbond: Heb God lief boven alles, en je naaste als jezelf.' De man is niet tevreden, want hij wil weten hoe ver die regels gaan. Wie behoren er tot die 'naasten'? Oftewel: wie moet ik wel liefhebben, en wie hoef ik niet lief te hebben?

Jezus vertelt daarop het verhaal van de man die door rovers is geplunderd en in elkaar geslagen. Daar ligt de arme kerel, helemaal afhankelijk van iemand die het voor hem wil opnemen. De vertegenwoordigers van de godsdienst lopen straal langs hem heen. Het is juist iemand van een vijandig volk die de arme man barmhartigheid bewijst.

Je zou verwachten dat Jezus zoiets zou vragen als dit: 'Snap je nu wie je naaste is?' En dan had de wetgeleerde moeten antwoorden: 'Ja, volgens U is de naaste die je moet liefhebben, niet alleen maar iemand uit je eigen familie of je eigen volk, maar kan het zelfs iemand van een vijandig volk zijn.' Mooie conclusie, einde verhaal. Maar zo gaat het helemaal niet! Jezus vraagt iets heel anders: 'Wie is de naaste van de man die in elkaar geslagen is?' Dat is precies het omgekeerde! Het gaat er niet om dat de arme joodse man de naaste van de Samaritaan is, maar dat de Samaritaan de naaste is van de joodse man. Met andere woorden: je naaste is niet alleen de persoon die jij je liefde moet bewijzen, maar de Naaste met een hoofdletter is degene die ons op aarde de liefde en barmhartigheid van God komt bewijzen.

Jezus zelf is de Naaste, die van God uit de hemel is neergedaald om ons de liefde en barmhartigheid van God te betonen. Jezus wist dat de joodse leiders Hem uitscholden voor 'Samaritaan' (Joh. 8:48). Dat wilde Hij best zijn: de 'Samaritaan', neergedaald uit de hemel, om het arme volk de liefde van God te komen brengen. Daarvoor zou Hij moeten lijden en sterven, maar dat had Hij er graag voor over. Natuurlijk is dat ook een voorbeeld voor ons, maar de gelijkenis wil ons duidelijk maken dat je zélf eerst uit de liefde van een Ander moet leren leven voordat je die liefde kunt doorgeven aan mensen om je heen. Je moet eerst die arme in elkaar geslagen man leren worden voordat je een Samaritaan kunt worden.

Jezus wil dat we leren om geholpen te worden door de Ander voordat we zelf anderen gaan helpen.

Lezen

'U zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel, met heel uw kracht en met heel uw verstand, en uw naaste als uzelf.'

Deze bekende tekst staat in dit Bijbelgedeelte en veel mensen kennen 'm uit het hoofd. Leer jij weleens een Bijbeltekst uit je hoofd? Zie een handige manier in het e-book.

Denken

'Je moet eerst die arme in elkaar geslagen man leren worden, voordat je een Samaritaan kunt worden...'

Lees de gelijkenis nog eens vanuit het perspectief van de in elkaar geslagen man. Waarmee kun jij je wel en niet identificeren?

Op wat voor manieren heeft Jezus de liefde en barmhartigheid van zijn Vader aan jou laten zien?